

TOR:s yttrande

Budgetdepartementets promemoria Beskattning av skogsbruk (Ds B 1978:2)

De nuvarande bestämmelserna för beskattning av skogsbruk, som i princip tillämpats alltsedan kommunalskattelagens tillkomst, är mycket komplicerade, varför en förenkling av regelsystemet skulle vara av stor betydelse såväl för de skattskyldiga som för taxeringsmyndigheterna. Enligt TOR:s erfarenhet yrkas i det nuvarande systemet värdeminskingsavdrag för skog i allmänhet endast under en förhållandevis kort period efter förvärv av en skogsfastighet. Skälen till detta torde vara, att endast en minskning av skogskapitalet berättigar till avdrag och att efter en längre innehavstid utredningssvårigheter föreligger att visa att ursprungliga skogskapitalet minskats. Uttag endast av tillväxt kan således inte medföra avdragsrätt. Vidare gällde intill 1976 års omläggning av bl a realisationsvinstbeskattningen, att säljare av skogsfastighet vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet i samband med avyttringen kunde tillgodoföra sig avdrag enligt den s k virkesförrådsmetoden, vilken ordning framstod som ytterligt förmånlig, då det för honom gällande ingångsförrådet inte träffades av någon beskattning i förvärvskällan.

TOR finner det i princip rimligt, att avdrag under innehavstiden skall kunna åtnjutas även om avverkningen till någon del avser tillväxt. Motiv för en sådan lösning kan hämtas från den allmänt vedertagna principen "först in — först ut", även om i speciella fall avverkning innefattar tillväxt.

Två metoder

I betänkandet presenteras två skilda lösningar för beskattning av skogsinkomster, nämligen *sambandsmetoden* och *klyvmetoden*. TOR, som i sin granskning utgår endast från skattemässiga synpunkter, anser att båda metoderna i princip kan vara lämpade att läggas till grund för lagstiftning. I betänkandet saknas dock en närmare analys av de skattekonsekvenser metoderna kan komma att få för det allmänna och då i synnerhet för skogskommunerna. TOR saknar förutsättningar att åstadkomma en sådan analys, men enligt TOR:s mening bör en sådan komma till stånd, innan beslut fattas om någon av metoderna bör föranleda lagstiftning. I det sammanhanget bör man särskilt försöka bedöma, huruvida de föreslagna

metoderna kan verka avverkningsfrämjande, avverkningshämmande eller neutrala i förhållande till nuvarande ordning.

Klyvmetoden innebär i stort en återgång till den ordning, som gällde före införandet av den eviga realisationsvinstbeskattningen år 1967. Enligt den metoden skall inkomst av skogsbruk alltid hänföras till förvärvskällan jordbruksfastighet och säljares ersättning för växande skog motsvaras av köparens kostnad för förvärv av skog. En sådan ordning kan i flera fall framstå som praktisk, då värderingen av skogen har betydelse såväl för säljaren i försäljningsögonblicket som för köparen vid hans framtida drivande av skogsbruket. Samtidigt kan inte bortses från att säljares och köparens skattesituation kan komma att påverka vad av köpeskillingen som av parterna hänförs till skogen. Vid intressegemenskap kan en för den ena parten fördelaktig värdering av skogen komma att ske. Någon strikt reciprocitetsprincip kan alltså inte upprätthållas. Även om klyvmetoden enligt TOR:s mening kan ses som den principiellt mest tilltalande lösningen anser TOR — främst med hänsyn till den numera 100%-iga realisationsvinstbeskattningen — att den s k sambandsmetoden är att föredra framför klyvmetoden.

I båda metoderna gäller att avdrag under innehavstiden skall kunna erhållas med belopp motsvarande högst 60% av anskaffningskostnaden för skogen, inräknat kostnader för skogsplantering. Avdrag skall inom denna gräns kunna medges med belopp motsvarande hela intäkten för avverkningsrätt och 65% av intäkten för avyttrade skogsprodukter. TOR saknar underlag för att kunna bedöma, om de angivna procenttalen framstår som rimliga. Förvärvare av skogsfastighet, som i samband med förvärvet upplåter avverkningsrätt eller säljer virke i avsikt att finansiera förvärvet, bör emellertid kunna göra detta utan skattekonsekvenser eller åtminstone utan väsentliga skattekonsekvenser. Så bör i synnerhet vara fallet om skogsfastigheten förvärvats till marknadsvärdet. Uttaget avser nämligen endast skogskapitalet, om fastigheten anskaffats till allmänna saluvärdet. Har däremot fastigheten innehafts under viss tid bör upplåtelse av avverkningsrätt eller försäljning av skogsprodukter alltid träffas av någon direkt för året verkande beskattning, eftersom det kan förutsättas finnas ett vinstinslag i upplåtelsen eller avverkningen. Mot den bakgrunden bör det enligt TOR:s mening övervägas att avdragsprocenten i förhållande till intäkten sänks. En sådan ordning är i synnerhet påkallad efter en tids innehav. Det kan i sammanhanget också pekas på att utnyttjandet av avdragsrätten inte hindrar en avdragsgill skogskontoavsättning, varför en upplåtelse av avverkningsrätt eller en avverkning i princip kan leda till att avdrag för skogskontoavsättning kan komma att kvittas mot annan jordbruksinkomst än skogsinkomst. TOR ställer sig också tveksamt till det sammanlagda avdragsutrymmet, 60% av anskaffningsvärdet av den växande skogen. Sett

under en längre innehavstid kan det anses motiverat att begränsa det sammanlagda avdragsbeloppet. Å andra sidan kan det inte bortses från att förvärvare av skogsfastighet, som i samband med förvärvet upplåter avverkningsrätt till all växande skog eller avverkar all skog i avsikt att använda marken för annat ändamål, bör ha rätt att — precis som enligt nu gällande regler — därvid få tillgodogöra sig avdrag för hela anskaffningsvärdet av den växande skogen. Vad TOR här anfört gäller de båda föreslagna metoderna.

De båda metoderna innehåller också särskilda regler vid vissa delavyttringar, varvid särskilt avseende fästs vid om avyttringen understiger eller överstiger resp 1/3 och 2/3 av värdet av skogen i förvärvskällan. De schablonmässiga lösningarna vid sådana avyttringar torde i allmänhet kunna fungera, men det är inte osannolikt att metoden i vissa lägen kan ge väsentliga tröskeeffekter och dessutom föranleda processer om värdet ligger nära resp 1/3 eller 2/3. TOR vill också framhålla att om tre personer genom benefikt fång vardera förvärvar 1/3 av värdet av förvärvskällan skog, envar av dessa enligt förslaget kommer att erhålla hälften av givarens gällande ingångsvärde. En sådan ordning kan inte vara avsedd.

I sambandsmetoden föreslås införandet av ett system med fastställelse-talan beträffande skogens anskaffningsvärde vid förvärvet och under följande år. TOR ställer sig kritiskt till en sådan ordning som innebär att skattskyldig eller taxeringsintendent kan komma att överklaga ett beslut av taxeringsnämnd utan att process behöver föras om något avdragsbelopp. Förslaget i promemorian innebär att den på skogen belöpande delen av köpeskillingen för fastigheten i regelfallet skall kunna beräknas genom en proportionering. Enligt TOR:s mening bör man kunna avstå från att definitivt fastställa ingångsvärdet till dess avdrag yrkas första gången. Den föreslagna ordningen synes alltför administrativt komplicerad.

TOR vill slutligen peka på att vid överlåtelse av fastighet inom en koncern det övertagande bolaget bör vara berättigat till avdrag endast med belopp motsvarande det, som det överlåtande bolaget inte utnyttjat. Nytt anskaffningsvärde bör alltså inte fastställas efter överlåtelse inom en koncern utan den avdragsrätt som sammanlagt bör tillkomma koncernbolagen bör begränsas till det avdrag, som ett fristående bolag kan erhålla under innehavstiden. Konkurrensneutralitet talar härför. TOR vill i sammanhanget erinra om att en motsvarande ordning numera gäller beträffande aktier i en koncern, där anskaffningstidpunkt och anskaffningskostnad bibehålls även om aktierna övergår till nytt bolag inom koncernen (jfr 35§ 3 mom sjätte stycket KL).